

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ “ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА”

Ефективний розвиток господарських структур неможливий без оптимального поєднання усіх елементів управлінської системи та їх взаємодії. Основними складовими такої системи виступають економічні ресурси, комунікації, міжгосподарські зв'язки, партнери, а також інші елементи внутрішнього та зовнішнього середовища, які під час взаємодії один з одним зумовлюють створення виробничо-комерційного ланцюга та визначають напрям товароруку. Для ефективного поєднання цих елементів необхідне створення логістичної системи, основним призначення якої є оптимізація матеріальних та інформаційних потоків з метою мінімізації транзакційних витрат.

Основоположним моментом формування концептуальних підходів до формування логістичних систем на ринкових сегментах є визначення сутності категорії “логістична система”. Дане питання широко досліджене науковцями. Заслужують на увагу праці Н.В. Афанасьєвої [1], Д. Боверсокса, О.М. Варченко, М.В. Василевського [2] А.М. Гаджинського [3], Є.В. Крикавського [2], І.В. Кривов'язюка, Ю.М. Кулик, В.О. Левченка [7], Т. Левітта, І.П. Міщука, Р.К. Найджемана, М.А. Окландера В.С. Лукинського [8], С.С. Сергєєва [13], О.М. Сумець [16], О.О. Удалих [7], С.А. Уварова [17], М.С. Шкоди, Л.В. Фролової та ін.

Проаналізувавши наукові підходи щодо визначення сутності категорії “логістична система”, можна виділити три концептуальні підходи:

- 1) управлінський;
- 2) ринково-інфраструктурний;
- 3) ресурсний.

Перший підхід передбачає розгляд логістики як сукупності елементів, взаємодія яких передбачає пошук оптимального управлінського рішення на різних операційних (виробничих та комерційних) стадіях.

Розглядаючи даний підхід, варто звернути увагу на точку зору М.В. Афанасьєва, який зазначає, що логістична система – будь-яка цілісна суспільна велика система, яка шукає і знаходить найбільш ефективну форму системної організації свого функціонування та розвитку [1, с. 26]. Дещо ширше визначення пропонує В.С. Лукинський: логістична система – будь-яка цілісна суспільна велика система, яка шукає і знаходить найбільш ефективну форму системної організації свого функціонування та розвитку [4, с. 254]. Привертає

увагу точка зору Т.М. Скоробагатої, яка розглядає логістичну систему, як сукупність елементів, функціональний зв'язок яких дозволяє найбільш повно і своєчасно забезпечити індивідуальних споживачів послугами, що відповідають заданим якісним характеристикам і кількісним параметрам [18]. Лаконічним та містким є визначення В.І. Сергєєва: логістична система – складна економічна система, що складається з взаємопов'язаних елементів – ланок управління. Управлінський підхід також простежується у працях Н.Б. Савіної: логістична система – складна структурована мікро-, мезо- або макроекономічну систему, що складається із взаємопов'язаних системою управління матеріальними та супутніми їм потоками ланок, які об'єднані спільними цілями.

Ринково-інфраструктурний підхід, спрямований на обґрунтування механізму побудови логістичної системи на основі налагодження, поглиблення, оптимізації господарських та міжгосподарських зв'язків, а також створення допоміжних об'єктів виробничої та невиробничої сфер з метою формування сприятливого ринкового середовища для ефективної підприємницької діяльності.

У межах даного підходу доцільно звернути увагу на трактування категорії “логістична система”, запропоноване А.М. Гаджинським: логістична система – організація економічних відносин між агентами економіки, які взаємодіють між собою з питань управління потоковими процесами з метою реалізації логістичних рішень. Розгорнуте тлумачення зустрічається в працях А.В. Парфьонова: логістична система – важлива частина ринкового механізму розширеного відтворення, формована з метою реалізації та узгодження економічних інтересів безпосередніх учасників підприємницьких процесів шляхом найбільш ефективного використання суспільних ресурсів, існуючих на певному історичному етапі в умовах господарювання. Узагальнюючим є визначення Б.К. Плоткіна: логістична система – це повне і надійне забезпечення споживачів засобами виробництва в умовах ринку.

Ресурсний підхід спрямований на оптимізацію використання економічних ресурсів, ресурсозбереження. Уваров С.А. Зазначає: логістична система – це система управління рухом матеріалопотоків від поставок сировини до постачань готової продукції, а також фінансових та інформаційних потоків, які сприяють руху матеріалів, це адаптивна система зі зворотним зв'язком, виконує ті чи інші логістичні операції. Логістичні системи розділяються за масштабами діяльності на макро і мікрологістичні підсистеми. Ресурсний контекст має визначення В.О. Левченко та О.О. Удалих: логістична система – це сукупність функціональних, організаційно-управлінських, забезпечуючи та ресурсних складових, що носить динамічний характер та має на меті забезпечення максимального економічного ефекту її функціонування.

Узагальнюючи концептуальні підходи до визначення сутності категорії “логістична система”, можна запропонувати таке трактування: логістична система – це складова менеджменту підприємства, яка охоплює всі стадії створення продукції (робіт, послуг), забезпечує оптимізацію матеріальних та інформаційних потоків, поглиблення взаємозв’язків між елементами логістичного ланцюга та гнучкість системи управління ринкового суб’єкта.

Таким чином, логістика – це окремий напрям управлінської діяльності, нівелювання якого може суттєво знизити економічний потенціал господарської структури, що зумовлює необхідність всебічного впровадження логістичних систем на різних ринкових суб’єктах.

Література

1. Афанасьєва Н.В. Логистические системы и российские реформы / Н.В. Афанасьєва. – СПб. : Изд. Санкт-Петербург. ун-та экономики и финансов, 1995. – 257 с.
2. Гаджинский А.М. Логистика / А.М. Гаджинский. – М. : Информационно-внедренческий центр “Маркетинг”, 2002. – 228 с.
3. Левченко В.О. Управління логістичною системою підприємства / В.О. Левченко, О.О. Удалих // Наука й економіка. – 2014. – № 1 (33). – С. 151-156.
4. Лукинський В. С. Модели и методы теории логистики / В.С. Лукинський. – 2-е изд. – СПб. : Изд. “Питер”, 2008. – 448 с.
5. Парфенов А. В. Методология формирования логистической системы управления потоковыми процессами в транзитивной экономике / А.В. Парфенов. – СПб. : СПбГУЭФ, 2001. – 183 с.
6. Плоткин Б.К. Введение в коммерцию и коммерческую логистику : учебн. пособ. / Б.К. Плоткин. – СПб. : Изд. Санкт-Петербург ун-та экономики и финансов, 1996. – 345 с.
7. Савіна Н.Б. Логістичні засади організації економічних систем / Н.Б. Савіна // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. – 2014. – № 12. – С. 252-257.
8. Сергеев В.И. Логистика в бизнесе / В.И. Сергеев. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 680 с.
9. Скоробогатова Т.Н. Логистические системы в сервисе: [монографія] / Т.Н. Скоробогатова. – Сімферополь: Доля, 2007. – 416 с.
10. Уваров С.А. Логистический менеджмент. Управление запасами : учебн. пособ. / С.А. Уваров. – СПб. : СПбГУЭФ, 2003. – 200 с.